

MLADOSTNIKI V DIJAŠKEM DOMU

Vključitev Slovenije v Evropsko unijo prinaša korenite vsebinske prenovе slovenskega šolstva, kar vpliva tudi na dijaške domove. Razcepljena mreža srednjih šol, upad števila rojstev, brezposelnost in slabša opremljenost dijaških domov posledično vplivajo na manjše število vpisanih dijakov. Seveda globalne spremembe, kot so demografske, socialne, migracijske, zahtevajo še nove pristope.

Dijaški domovi so del našega šolskega sistema in so namenjeni dijaku, ki se šolajo v različnih srednjih šolah in se zaradi oddaljenosti od kraja stalnega bivališča ne morejo vsak dan voziti domov. Vse pogosteje prihajajo v dijaški dom tudi dijaki po posredovanju socialne službe, da bi bili deležni vzgoje, ki bi jim pomagala pri njihovem oblikovanju in vključevanju v življenje. Pri takih dijakih je potrebna izredna potrpežljivost v komunikaciji in sodelovanje s starši, šolo in drugimi institucijami (centri za socialno delo). Mladostniki pa imajo v dijaškem domu priložnost, da se izoblikujejo v odgovorno in spoštljivo osebnost, da napredujejo na izobraževalnem in vzgojnem področju, če

za to niso bili dani pogoji v družinskem okolju. Prav tako imamo v dijaških domovih dijake s posebnimi potrebami, dijake drugih kultur in različnih verstev.

Uspešnost vzgojno-izobraževalnega dela v dijaškem domu je odvisna od pedagogov, od klime in od vseh zaposlenih. Vsi se zavedamo, da je vzgajanje odgovorna in zahtevna naloga, zato ni vseeno, kdo in kakšen je pedagog. Posebno pozornost in podporo moramo nameniti povezovanju znanja in vrednot, razvoju odgovornosti in spodbujanju strpnosti.

Delovni dan dijakov, ki bivajo v dijaškem domu, se začne z jutranjim vstajanjem med 6. in 7. uro zjutraj; to je čas, v katerem uredijo sebe, sobo, gredo na zajtrk in se odpravijo v šolo ali na učno delo, če imajo pouk popoldan. Po prihodu iz šole gredo na kosilo in imajo čas za počitek do 16. ure, ko se začne učno delo, namenjeno opravičilo v zvezi z šolskim delom, ki poteka do 18. ure. Sledi njihov prosti čas, ki ga preživijo v skladu s svojimi interesi. Nekateri se v tem času učijo, drugi obiščejo organizirane dejavnosti v domu ali izven njega ali pa prosti čas preživijo v brezdelju. Ker živimo v času, ko je v porastu alkoholizem, droge, se vedno bolj zavedamo potrebe po razširitvi ponudbe in zagotavljanju najboljših možnosti za življenje in delo dijakov, kjer si pridobivajo pomembne izkušnje za življenje.

Življenjski slog mladih se spreminja, zaradi česar se pojavljajo potrebe po bolj kakovostnih storitvah, novih oblikah in metodah dela, ki bi učinkovitejše reševale naraščajoče in raznovrstne težave mladih (Lesjak, Rink 2002: 3).

Vzgojno delo v našem dijaškem domu temelji na spodbujanju zdravega načina življenja. V svoje delo uvajamo promocijo zdravja in preventivno dejavnost, tako da:

- razvijamo zdravstveno-higienske navade
- spodbujamo zdrav način prehranjevanja
- organiziramo športne in kulturne aktivnosti
- organiziramo aktivnosti, ki so namenjene ozaveščanju mladostnikov glede zdravja in preventivne dejavnosti.

Organizirali smo delavnice, okrogle mize na teme kajenje, alkoholizem, droge, varna spolnost, nasilje med vrstniki, nevarnost

pirotehničnih sredstev, nenasilna komunikacija in preprečevanje okužb z virusom HIV.

Pri našem delu so situacije vedno nepredvidljive, zato jih ni mogoče reševati po trdnem konceptu. Pri tem so nam v veliko pomoč delovne izkušnje, prilagajanje spremembam, sposobnost reševanja konfliktov, dobra in učinkovita komunikacija in delovanje timov.

Da bi otroci znali reševati ovire na poti odrasčanja, je bistveno družinsko okolje. Družinski odnosi so uspešni tedaj, ko se otrok obrane po pomoč k staršem s svojimi problemi in če mu je težko, torej ko pričakuje razumevanje in pomoč pri reševanju svojih težav. Medsebojna sprejetost in toplina v družini sta podlaga za dober otrokov razvoj. Odrasli imamo veliko pričakovanj od mladih, vendar se mladi učijo odgovornega vedenja, reševanja konfliktov, življenjskih ovir na osnovi vedenja odraslih.

Izoblikovan mladostnik pride v dijaški dom, kjer naleti na nov način življenja v primerjavi s tistim doma. Najprej mora sprejeti

pravila bivanja, ki veljajo za potek življenja v dijaškem domu, nato pa tudi sam prispevati s svojim ravnanjem, da nastane prijetna klima. Dijakom stojimo ob strani v kriznih trenutkih, jim svetujemo, kako ravnati, kako pristopiti k rešitvi problema.

Naloga pedagogov je, da delujemo preventivno v skrbi za njihovo zdravje in jih opremimo z ustreznim miselnim in vrednostnim sistemom, ki jim bo omogočil konstruktivno reševanje vsakodnevnih življenjskih situacijah.

Nada Jarc Šarenac

Dijaški dom Celje,
Ljubljanska c. 21, 3000 Celje

VIR

LESJAK, J., RINK, T. (2002), *Nevladne neprofitne organizacije, ki izvajajo socialnovarstvene programe za otroke in mladostnike v Republiki Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.